1860. N°. 131.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 31 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 30 October.

Het verslag van het hoofdbestuur der Leydsche maatschappij van weldadigheid over het 42ste boekjaar, den 12den October ll. uitgebragt, is thans in het licht verschenen. Daaruit blijkt dat die instelling bij voortduring met vrucht in ons midden werkzaam blijft en aan hare roeping, voorkoming van armoede, zooveel in haar vermogen is, beantwoordt. Het hoofdbestuur mogt weder aan een aantal hulpbehoevende gezinnen eene niet onbelangrijke uitreiking van eetwaren als anderzins doen, waartoe, met inbegrip van verleende genees- en heelkundige hulp enz., eene som van ruim f2,600 werd besteed, terwijl het in het najaar van 1859, toen zoowel hier als elders de gezondheidstoestand hoogst ongunstig was en eene buitengewone ondersteuning dringend vorderde, daartoe nagenoeg f400 uitgaf. Hoewel het gewone tijdvak van ondersteuning eerst met December begon, begreep het hoofdbestuur te regt dat, daar de behoefte zich in October en November het dringendst deed gevoelen, de liefdadigheid zich naar de omstandigheden moest regelen. Tijdig aangebragte hulp kan in dergelijke gevallen veel goeds uitwerken en voor geheel verval behoeden.

In het afgeloopen boekjaar is gevolg gegeven aan het besluit, in de voorlaatste algemeene vergadering genomen, tot aflossing van de nog niet uitgeloten aandeelen in de negotiatie, in het jaar 1833 aangegaan, voor het bouwen van arbeiderswoningen. Van de 184 overgebleven aandeelen zijn er dadelijk 178 afgelost en wel met eene som van f10,309.25. De weinige, die overbleven, zijn bij de sluiting van het boekjaar uitgeloot en reeds gedeeltelijk ingewisseld. Er is nu dadelijk gevolg gegeven aan het plan om de woningen aanmerkelijk te verbeteren, waartoe de behoefte zich dringend deed gevoelen. Het verhuren der arbeiderswoningen, zegt het verslag, heeft geenszins de baten opgeleverd, waarop aanvankelijk gerekend was, zoodat er jaarlijks, na aftrek der reparatiekosten en ongelden, ter naauwernood genoeg overbleef om tot de aflossing van enkele aandeelen over te gaan. Het te kort op de huren bedroeg sedert de stichting der woningen, nu 24 jaren geleden, f3,385.46².

Belangrijk is hetgeen in het verslag voorkomt omtrent den arbeid. Door de aanzienlijke bestellingen, die de maatschappij van de ministeriën van koloniën en oorlog mogt ontvangen, was zij in de gelegenheid aan een groot aantal personen de middelen te verschaffen, om door eigen arbeid in het onderhoud hunner gezinnen te voorzien. Aan arbeidsloon werd ruim f20,000 uitbetaald, tegen slechts f7,600 in het voorgaande jaar.

De toestand der maatschappij is, blijkens het bovenstaande, allezins gunstig, maar daar de aflossing der geldleening ten behoeve der arbeiderswoningen een aanzienlijk deel van het kapitaal heeft gekost, een deel, dat meer aan rente afwierp, dan de verhuring der woningen vooreerst althans zal opleveren, verklaart het hoofdbestuur dat de voortduring van den bloei der inrigting geheel en al afhangt van de meerdere of mindere ondersteuning, die Leydens ingezetenen daaraan zullen schenken. Moge de maatschappij die ondersteuning bij vernieuwing ondervinden, en het hoofdbestuur, alsmede allen, die ten behoeve der maatschappij werkzaam zijn, daardoor aangemoedigd worden, hunne in vele opzigten moeijelijke taak onvermoeid voort te zetten.

— Zaturdag avond ll. werd in de stads-gehoorzaal de algemeene vergadering gehouden van de alhier gevestigde maatschappij voor toonkunst, waarin de leerlingen proeven hunner vorderingen aflegden en de prijsuitdeeling plaats had. Een uitvoerig verslag daaromtrent hopen wij in ons volgend nommer mede te deelen.

— Zondag avond ll. bragt de hoogleeraar J. J. Prins, bij de godsdienstoefening in de Hooglandsche kerk, een kort verslag uit omtrent den toestand en de werkzaamheden van het Nederl. bijbelgenootschap, en van de afdeeling Leyden in het bijzonder. Door het genootschap waren op nieuw van de H. Schrift 33,000 exemplaren en van deze door de Leydsche afdeeling 227 bijbels en 574 N. T. verkocht en uitgereikt. De afdeeling had f1500 in de kas van het hoofdbestuur gestort. De hoogleeraar hield bij deze gelegenheid, met het oog op de door de afdeeling aangekondigde bijbellezing, eene rede over Hand. VIII. 30b.

— Gisteren namiddag is op den Ouden Rijn een knaapje in het water geraakt, en hoewel er terstond pogingen tot redding werden aangewend, heeft men het kind niet levend aan zijne betrekkingen mogen wedergeven. Heden morgen is ter zijde van het Plantsoen, nabij de Koepoort, een bejaard man, die als zwak van gezigt bekend stond, verdronken.

— Tot lid der prov. staten van Zuidholland in het district Alphen is in plaats van den heer Geraerds Thesingh, die zijn ontslag genomen heeft, gekozen de heer J. B. Duissenberg, notaris te Boskoop.

— Dingsdag 6 Nov. aanst. zullen in de hoofdplaatsen der provinciën de najaarsvergaderingen van de prov. staten aanvangen.

— Zaturdag avond had te Delft, in de schouwburgzaal op den stadsdoelen, de feestviering plaats van het 10-jarig bestaan der Zuidhollandsche onderwijzers-zangvereeniging en werden door de afdeelingen Rotterdam, 's Gravenhage, Leyden, Delft en Westland, zoowel afzonderlijk als te zamen, onderscheidene zangstukken op eene verdienstelijke wijze uitgevoerd. Na den afloop der uitvoering, vereenigden de leden zich aan een souper.

— Zaturdag namiddag is er op het nabij Rotterdam gelegen Feyenoord een zware brand uitgebarsten in de photogène-fabriek aldaar; het hoofdgebouw met den daarin voorhanden voorraad is geheel verbrand, en daar het gebouw grootendeels uit hout bestond, viel er aan blusschen weinig te denken.

— Uit de gemeente Haarlemmermeer meldt men dat het stoomwerktuig de Cruquius, na hersteld te zijn, thans weder voor het eerst, en aanvankelijk met 6 ketels en met het beste gevolg, in werking is gebragt, weshalve de ingelanden in den Haarlemmermeer-polder zich mogen vleijen, den waterstand in dien polder gaande weg te zullen zien verbeteren. De Lynden, die langen tijd alleen voor de opmaling heeft kunnen worden aangewend, heeft alle reden van tevredenheid gegeven. Aan de Leeghwater zullen de ketels binnen weinige dagen van rijkswege worden beproefd en ingemetseld.

— Te Beest heeft in den nacht van Zaturdag op Zondag een hevige brand gewoed, waardoor 4 huizen en 2 bergen met koren zijn in de asch gelegd. Ook eenig vee kwam daarbij om. Zes gezinnen hebben daardoor bijna alles wat zij bezaten verloren.

— Uit Overijssel meldt men het volgende: De meeste Duitsche arbeiders, welke jaarlijks in het voorjaar naar Holland gaan, om te maaijen, te hooijen en in te oogsten, zijn weder huiswaarts gekeerd. Sommigen bleven van 3 tot 5 maanden, anderen meer dan 6 maanden van huis. Men schat hun getal thans op ruim 6000. Voor 20 jaar bedroeg het aantal tusschen de 25 en 30,000.

— Te Siddeburen (prov. Groningen) had dezer dagen een noodlottig voorval plaats. Een kweekeling aldaar, naar huis gaande, werd op den grindweg naar Appingadam, door een jager, den heer G., van Zuidbroek, die hem wegens het plantsoen niet bemerkte, terwijl hij op een vlugt patrijzen schoot, getroffen, met dat gevolg, dat hem het gezigt verschrikkelijk beschadigd en het linkeroog geheel weg is. Men zegt, dat de heer G. de kosten der verpleging op zich genomen en bovendien een aanzienlijke som aan den jongeling verzekerd heeft.

— Uit 's Hertogenbosch meldt men dat de officier van justitie bij de arr.-regtbank aldaar eene hoeveelheid gist, door de groote gistmaatschappij aldaar aan de bakkers afgeleverd, heeft doen in beslag nemen, omdat hem ter oore was gekomen, dat men vreemde zelfstandigheden onder de gist moest mengen, wilde men mededingen met de gist uit Duitschland aangevoerd, welke insgelijks eene groote hoeveelheid vreemde bestanddeelen bevatte. Naar men verneemt is eene groote massa pijpaarde onder die tot eene dagelijksche behoefte geworden zelfstandigheid gevonden.

— Men verneemt dat Z. M. de koning dezer dagen heeft bepaald, dat het werfdepôt, te Biberich (Nassau) gevestigd, onder bevel van den kolonel Scharten, zal opgeheven en ontbonden worden, zoodat de werving van vreemdelingen, die zich voor de Indische dienst willen verbinden, gesloten is.

— Het voorloopig verslag omtrent hoofdstuk V der staatsbegrooting (binnenl. zaken) is thans openbaar gemaakt. In de afdeelingen is geklaagd over de voortdurende vermeerdering der uitgaven voor dit departement en aangedrongen op de indiening der wetten op de schutterij, de nationale militie, de uitoefening der geneeskunst, de waterschapsbesturen en het hooger en middelbaar onderwijs. De wijze, waarop de gelden voor den aanleg van spoorwegen zijn aangevraagd, heeft een algemeen gevoel van pijnlijke verbazing opgewekt. De aangevraagde som is niet voldoende toegelicht. Door de aanvraag van f1,500,000 voor materieel van vervoer wordt de kwestie nopens de exploitatie uit haar geheel gebragt. Bijzonder was men verbaasd, dat de regering in den loop van 1861 f2,300,000 voor bruggenbouw wil besteden. Nagenoeg eenparig is verklaard, dat de goede beginselen van het geldelijk beheer uit het oog worden verloren, als de uitgaven voor spoorwegen geschieden zoo als de regering voorstelt. De meerderheid heeft de indiening eener nieuwe afzonderlijke en behoorlijk uitgewerkte begrooting volstrekt noodzakelijk geacht. Vrij algemeen had men bezwaar tegen den post voor het Noordhollandsche kanaal, omdat daardoor wordt gepraejudicieerd de beslissing omtrent de doorgraving van Holland op zijn smalst.

— Opmerkingen, waartoe de examens, volgens de wet op het onderwijs dezer dagen door de commissie in Zuidholland gehouden, hebben aanleiding gegeven (vervolg).

De uitkomsten van het onderzoek in de geschiedenis liepen, vooral bij

hen die naar den hoofdonderwijzersrang dongen, zeer uiteen. Bij enkelen was een helderder inzigt in het onderling verband van de voornaamste gebeurtenissen op te merken; bij velen gold weder de opmerking in het vorige verslag: zij kenden vele anecdoten, maar dit scheen hun het gewigtigste deel der studie te zijn. Wat de geschiedenis des vaderlands betreft, zoo ware het wel te wenschen, dat de meeste candidaten een duidelijker begrip hadden van de verschillende betrekkingen, in welke de onderscheidene provinciën afwisselend tot andere staten stonden. Ook werden te dikwijls allerzonderlingste stellingen geuit, omtrent het wezen van onze staatsinstellingen in vorige tijden. Velen verbeelden zich bijv. weder dat, onder het bestuur van eenen stadhouder, er geen raadpensionaris was, dien men zich denkelijk als een ambtenaar der generaliteit in stadhouderlooze tijden voorstelde.

Het examen in de rekenkunde liet, in het algemeen gesproken, geen ongunstigen indruk achter. Overeenkomstig het programma, werd het zoo geleid, dat bepaaldelijk kon uitkomen, of de candidaten voor de acte van hoofdonderwijzer helder inzagen, waarom de gestelde eigenschappen der evenredigheden haar werkelijk moeten worden toegeschreven, waarom de meeste algemeen gebruikte bewerkingen met zekerheid tot het doel geleiden. Bijzonder werd er ook op gelet, of zij wisten, op welke waarheden de inrigting berust van sommige rekenwijzen, die elk onder eigen naam (b. v. gezelschaps-rekening) bekend zijn. Waar het oordeel ongunstig zijn moest, ontbrak meestal voldoende kennis van den wetenschappelijken grond der bewerking. Wat de praktijk betreft, zoo stuitte men te dikwijls op gebrek aan nadenken. Om daarvan een voorbeeld te geven: bij de vraag, in hoeveel tijd een regenbak kan bepleisterd worden, waarvan lengte, breedte en hoogte gegeven zijn, door werklieden, wier werkkracht bekend is, wilden velen, naar het schijnt, elke luchtatome bepleisteren: zij toch stelden den arbeid aan den cubieken inhoud evenredig.

De toegelatene hulponderwijzers gaven voldoende blijken, dat zij de theorie zich hadden trachten eigen te maken; hunne kennis was echter bijna altijd meer van anderen overgenomen eigendom, dan vrucht van eigen nadenken. Dit kwam vooral uit, wanneer hun gevraagd werd, hoe zij het *waarom* der bewerkingen aan het kinderlijk verstand zouden duidelijk maken.

De wiskunde was door de meesten, die zich aan het examen daarin onderwierpen, met vrucht beoefend. Velen schenen zich echter meer op de meetkunde, dan op de stelkunde te hebben toegelegd (eene aanmerking, die reeds eenmaal gemaakt is en wel herhaald mag worden). Daardoor waren de begrippen dikwerf duister en de bepalingen onnaauwkeurig. Bij de oplossing der opgegevene voorstellen werden te dikwerf die naauwkeurigheid en die duidelijkheid gemist, die slechts door gedurige oefening te verkrijgen zijn.

De natuurlijke, door de wet thans ook gelegitimeerde wegbereidster van de wiskunde, de vormleer, kon zich ook nu op een grooter aantal vereerders onder het jongere, dan onder het oudere geslacht beroemen. Slechts enkele van de candidaten voor de acte van hoofdonderwijzer deden zien, dat zij met vrucht dit vak beoefend hadden. Bij velen was de studie niets geweest dan een in het geheugen prenten van definitiën en enkele formulen, die kennelijk, zoo zij al juist werden wedergegeven, zonder nadenken waren overgenomen. Het ontwikkelende element was meestal over het hoofd gezien, en van het vak een lastpost voor het geheugen gemaakt; eene wijze van beoefening, waardoor het onmogelijk wordt het in de school zoo te behandelen, dat het voor het volksleven vruchtbaar wordt.

Meer werk was van de vormleer gemaakt door de candidaten hulponderwijzers; in het algemeen was de studie grondiger, enkelen waren zelfs uitmuntend goed. Dezen bewogen zich met gemakkelijkheid over het terrein en deden blijken, dat hunne kennis dienen kon om in de school ontwikkelend te werken en tot praktisch nut voor het maatschappelijk leven te strekken.

Eene klip hadden velen niet kunnen vermijden: zij rekenden te veel bij de scheiding en verbinding der grootheden, namen tot onderwerp hunner beschouwing het getal en verloren daardoor den vorm der voorwerpen, waarop het hier toch voornamelijk aankomt, uit het oog.

Veel van het gezegde over de vormleer geldt ook voor de kennis der natuur. In het algemeen gesproken, vlotte ook dit gedeelte van het examen beter bij de jongeren dan bij de ouderen. Velen beseften, naar het schijnt, de noodzakelijkheid niet, om zich een voorraad van voorbeelden te verzamelen, geschikt om in de school de van buiten geleerde definitiën op te helderen. Het bleek ook nu weder, dat de werken, die over dit leervak reeds zijn uitgegeven, nog te weinig in handen van de onderwijzers zijn.

Het onderzoek in de theorie van het zingen leverde blijken van vooruitgang. Het grootste deel der candidaten-hoofdonderwijzers had de theorie, voor zoo verre het programma die vordert, goed bestudeerd. Minder schenen de meesten bekend te zijn met de vereischten van een goed leerplan voor het onderwijs in de volksschool, noch goed te weten waarom dit vak hunne belangstelling waardig was.

De meerderheid van de candidaten-hulponderwijzers toonde ook, dat zij voor dit gedeelte van het examen zich goed had voorbereid, wat de theorie betreft. Velen hadden het echter daarbij gelaten: het gebruik van het stemstaal was hun onbekend, zij bezaten geene vaardigheid in het schrijven van notenschrift, en het lezen van eenvoudige zangstukjes, met inachtneming van de maat, toonde ten duidelijkste, dat het hun aan praktische oefening ontbrak.

Het examen in de vreemde talen liep ook ditmaal weder niet geheel naar wensch af, en toch mag gerust gezegd worden, dat de uitkomsten betrekkelijk zeer bevredigend waren, voornamelijk wat het Engelsch en Hoogduitsch betreft. Wel moest het nog te dikwijls betreurd worden, dat uitdrukkingen uit het dagelijksch leven, omdat zij in de leerboeken niet voorkomen, niet werden gekend. Doch de uitspraak was reeds veel beter geworden en de spraakkunst vlijtig bestudeerd. Veel heeft zeker tot den gunstigen uitslag bijgedragen, dat zij, die in de vreemde talen het examen wenschen af te leggen, thans meer met de gestelde vereischten bekend zijn geworden, weten dat het hun niet al te gemakkelijk zal gemaakt worden, en zich dientengevolge niet ligt geheel onvoorbereid meer aanmelden.

Het Fransch was weder, hetgeen het nog lang blijven zal, het groote struikelblok. Eenige vreemdelingen gaven blijken, dat zij hunne eigene taal grondig hadden bestudeerd; doch verreweg de meeste Nederlanders kwamen ongenoegzaam voorbereid. Zelfs de kennis der spraakkunst, die voor hem, die zijne eigene taal kent, door eigen studie te verkrijgen is, was veelal gebrekkig. De uitspraak was weder zoo als van hen te verwachten is, die nooit een Franschman gehoord hebben; daarom kan men de candidaten daarover niet altijd hard vallen, al is men genoodzaakt hen af te wijzen. Hetgeen meer te laken valt, is dat de gelegenheid zoo weinig gezocht wordt om goede Fransche boeken te lezen, daar hierdoor de hoogst gebrekkige vertalingen, zelfs die in de moedertaal, wel beter zouden worden. Echter was dit examen beter dan het vorige, wat de bekwaamheid der toegelatenen betreft. Eenigen gaven bevredigende blijken van studie en van geoefendheid in het spreken.

’s GRAVENHAGE, 30 October.

Door Z. M. zijn benoemd bij de arrond.-regtbank te Gorinchem: tot officier van justitie de heer mr. J. W. T. Swaters van Schaumburg, thans substituut-officier, en tot substituut-officier van justitie de heer mr. F. E. T. Dittlinger, regter-plaatsvervanger bij de arrond.-regtbank te ’s Hertogenbosch.

— Tot notaris te Zalt-Bommel is benoemd de heer H. Vermeulen, cand.-not.

— Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: bij het wapen der infanterie, tot 1sten luit. den 2den luit. J. F. W. Gravenhorst, van het wapen, tijdelijk gedetacheerd bij de landmagt in West-Indië; en op non-activiteit te stellen, voor den tijd van één jaar, den 2den luit. E. F. Jochim, van het 3de reg. vesting-artillerie. Voorts is aan den luit-kolonel jhr. Beelaerts van Blokland, plaatselijken kommandant 2de kl. te Nijmegen, ingevolge zijne aanvrage, pensioen verleend en benoemd tot kolonel en plaatselijke kommandant 2de kl. aldaar de luit.-kolonel D. G. Reijers, van het 7de reg. infanterie.

— Tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Haarlem is benoemd H. D. Gildemeester Buse, thans kapitein bij die schutterij.

— Door den minister van koloniën zijn benoemd tot candidaat-ambtenaren 1ste kl. voor de burgerlijke dienst van Ned.-Indië; de hh. mr. J. H. Bergsma, mr. W. C. Star Busman, A. A. Buyskes, jur. cand., mr. H. J. Canter Visscher, J. P. F. Filz., jur. cand., mr. H. Haantjes, mr. J. van Kaathoven, mr. D. Koorders, J. Hulshof Pol, jur. cand., mr. J. J. Schneither, G. H. Blanken, theol. cand., dr. J. D. Homan; tot candidaat-ambtenaren der 2de kl., de hh. R. E. d’Abo, H. J. H. Beekveld, T. G. A. Canter Visscher, C. F. Deibert, H. A. baron de Geer, W. J. C. Groos, W. L. H. A. Harloff, O. A. Burnay Lantier, K. W. H. Ligtvoet, J. W. F. J. Meinsma, A. van der Gon Netscher, J. W. M. van der Palm, M. F. Reynst, J. W. H. van Soest, W. Steinmetz, C. M. F. Stockhousen, W. Vonte, F. L. Wittenrood en jonkhr. C. H. A. van der Wyck. (*N. R. C.*)

— H. M. de koningin wordt tegen het midden van November uit Stuttgart alhier terug verwacht.

— Er zijn zorgwekkende berigten uit Petersburg ontvangen, wegens den toestand van H. M. de keizerin-moeder.

— De heer G. J. Guaade, minister resident van Z. M. den koning van Denemarken bij de hoven van Nederland en België, wordt alhier verwacht, tot het overbrengen van zijne brieven van terugroeping aan Z. M. den koning, als zijnde benoemd tot gevolmagtigd minister bij het hof van Berlijn.

— De heer mr. H. Provo Kluit, gedurende verscheidene jaren directeur van policie te Amsterdam, daarna burgemeester dier gemeente en eenigen tijd lid van de tweede kamer der staten-generaal van wege het hoofdkiesdistrict Amsterdam, laatstelijk raadsheer in den hoogen raad der Nederlanden, is alhier overleden. In de zitting van den raad van gisteren heeft de advocaat-generaal Römer hulde aan de verdiensten van den overledene gebragt.

— Men verneemt dat ds. J. C. I. Sécretan, pred. bij de Waalsche gemeente alhier, om redenen van gezondheid, zijn ontslag uit die betrekking heeft aangevraagd.

— De heer B. J. van Hove, decoratie-schilder van het Hollandsch en Fransch tooneel, heeft gisteren bij gelegenheid van zijnen 70sten verjaardag een hoogst vereerend blijk van achting ontvangen. Door zijne vrienden, kunstbroeders en leerlingen werd hem een zilveren bokaal, in de werkplaats van den heer van Kempen vervaardigd, op eene plegtige wijze aangeboden.

AMSTERDAM, 29 October.

Zaturdag ll. hield de wis- en natuurkundige afdeeling van de kon. akademie van wetenschappen eene gewone vergadering. Tegenwoordig waren de hh. Simons, van Rees, Harting, Vrolik, van Oordt, von Baumhauer, Brutel de la Rivière, Donders, Oudemans, Schroeder van der Kolk, Verloren, Elias, Miquel, van Geuns, van Kerkwyck, Matthes, van Breda, Snellen van Vollenhoven, van der Boon Mesch, Stamkart, Storm Buysing, Conrad, Voorhelm Schneevoogt en Janssen, de laatste van de letterkundige afdeeling.

De secretaris deed mededeeling van eenen brief van den minister van binnenl. zaken, waarin de wensch werd uitgedrukt, dat de akademie hem eene concept-wet mogt toezenden, betreffende de keuring der levensmiddelen. De voorzitter committeerde de hh. van der Boon Mesch, Baumhauer en van Hasselt tot het stellen van een dergelijk ontwerp, terwijl een regtskundig lid dezer commissie later door de letterkundige afdeeling zal worden gekozen. De beide eerstgenoemde heeren verklaarden zich daartoe bereid.

Door den heer van Breda werd eene bijdrage geleverd over de zoogenaamde donderbeitels. De heer Janssen deed na het eindigen daarvan eenige mededeelingen omtrent sommige der door den heer van Breda behandelde punten, waarbij hij kennis gaf, dat door hem op de Veluwe honderden van vuursteenen voorwerpen waren gevonden, die thans in het musenm voor natuurlijke historie werden bewaard. Hij merkte daarbij aan, dat geen land zoo rijk is als Nederland aan voorwerpen van gelijken aard als de hier behandelde.

Daarna trad de heer Donders op tot het houden van eene bijdrage over het lichtbrekend stelsel van het menschelijk oog. Ter verduidelijking der mondelinge voordragt werden door den spreker ophelderende afbeeldingen breedvoerig verklaard.

Na eene gedachtenwisseling omtrent dit punt tusschen de hh. Schroeder van der Kolk, Voorhelm Schneevoogt en Donders werd de vergadering gesloten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 28 October.

De *Times* blijft gelooven aan de opregtheid der bedoelingen van den keizer van Oostenrijk, maar is van gevoelen dat hij, om te bewijzen dat de zaak hem ernst is, een ministerie moest benoemen dat tegenover den rijksraad verantwoordelijk is. Dan zou men in zijne meer vrijzinnige rigting vertrouwen kunnen stellen.

— Het gebeurde met den prins van Wallis te New-York is vroeger eenigzins overdreven voorgesteld. Wel heeft een Engelsch matroos de vuist tegen

hem opgeheven onder het uiten van bedreigingen, maar, de prins zat in een rijtuig en behoefde dus den slag niet te ontwijken. De matroos is later weder in vrijheid gesteld, hetgeen men wel wat voorbarig acht, daar hij in eenen zeer opgewonden, aan waanzin grenzenden toestand verkeert.

— Zaturdag aanst. zal nabij Liverpool een wedstrijd in het schieten met kanonnen worden gehouden en zulks tusschen het geschut van de uitvinding der hh. Whitworth, Blakely, Armstrong en Clay. Een bokaal ter waarde van 50 £ zal aan het best geoordeelde kanon worden toegewezen.

— De kamer van koophandel alhier heeft zich tot lord Palmerston gewend, met het verzoek zoo spoedig mogelijk eene wet op de faillissementen in het leven te roepen. De minister heeft de indiening van dat wets-ontwerp tegen de volgende zitting van het parlement toegezegd.

— Nabij Canterbury zijn eergisteren drie arbeiders verpletterd door het instorten eener spoorwegbrug, onder welke zij werkzaam waren en wier fondamenten waarschijnlijk door den aanhoudenden regen waren ondermijnd geworden.

— In eenen te Chatham gehouden krijgsraad zijn twee soldaten, wegens desertie en het verkoopen hunner equipementstukken, veroordeeld tot brandmerk, 50 geeselslagen en gevangenzetting; na afloop van hunnen straftijd zullen zij uit de gelederen worden weggejaagd.

— Dezer dagen overleed te Typecastle nabij Edinburg, in den leeftijd van 106 jaren, zekere Daniel Muirhead, vroeger smid van beroep, maar reeds sedert bijna 70 jaren buiten beroepsbezigheden. Gedurende zijn ganschen leeftijd was hij zelden een dag ziek, en nagenoeg tot het laatst toe behield hij het genot van al zijne zintuigen.

— Volgens de *Bombay Gazette* begint de bevolking van Indië meer en meer tot het Christendom over te hellen. Dit is voornamelijk het geval in het district Choto-Nagpoor. Een half jaar geleden lieten zich 2000 personen van den stam der Kols doopen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 October.

De keizer zal Dingsdag eene wapenschouwing houden over de garde, in het bosch van Boulogne. De troepen zullen aldaar bivouakeren, als bevonden zij zich te velde.

— Men verneemt dat de Oostenrijksche gezant, vorst Metternich, aan de regering de verzekering heeft gegeven dat de toerustingen van Oostenrijk uitsluitend van verdedigenden aard zijn. Hij moet zich echter tegen het houden van een congres verklaard hebben.

— Tot goedmaking van de kosten der Syrische en Chinesche expeditiën is een crediet toegestaan van 33,354,000 fr.

— Naar men verzekert zijn door de regering 150 nieuwe kanonneerbooten bij particuliere inrigtingen besteld.

— De *Mon. de la Flotte* spreekt thans ook van het plan van prins Napoleon om eene reis rondom de wereld te doen, iets waarvan reeds vroeger melding is gemaakt. Het vaartuig, waarmede de prins naar Engeland is geweest, zou daartoe gereed gemaakt worden.

ITALIË.

Berigten uit Napels spreken op nieuw van het bezetten van Capua door Garibaldi, maar even als vroeger is die tijding ook nu weder voorbarig. Hoogstwaarschijnlijk echter zullen de koninklijke troepen die stad verlaten, uit vrees van door het legercorps van generaal Cialdini afgesneden te zullen worden. Men ziet te Napels de komst van Victor Emmanuel met vreugde te gemoet.

Op den 25sten October heeft er ook een treffen plaats gehad nabij Teano en Sessa, twee plaatsen op den weg van Capua naar Gaëta, tusschen de troepen van koning Victor Emmanuel en die van den koning van Napels. De laatstgenoemden zijn geslagen en op de Garigliano teruggetrokken.

— Te Napels is thans, op last van den dictator, een begin gemaakt met de slooping van het kasteel San Elmo.

— In een schrijven uit Napels, van den 22sten, zegt een ooggetuige, dat er bij de stemming eene groote geestdrift onder de bevolking heerschte, maar dat er op de vrijheid der verkiezing wel iets was aan te merken. Er stonden op het stembureau twee manden met stembiljetten, de eene de biljetten met *ja*, de andere die met *neen* bevattende; en de kiezer moest voor het oog der menigte de hand in de eene of de andere mand steken om een biljet te nemen en het in de stembus te werpen. Het was dan ook, naar hij meldt, gebeurd, dat een kiezer, die met eenigen ophef tegen stemde, deswege door iemand aangevallen en met eenen dolk gewond werd.

— De aanhangers van koning Frans II ten platten lande laten zich nu en dan nog gelden, hetgeen tot bloedige tooneelen aanleiding geeft. Zoo is te Maddaloni, nabij den Volturno, eene kolonne van 500 vrijwilligers door troepen van koning Frans omsingeld en door gewapende boeren afgemaakt.

— De Engelsche vrijwilligers, die onlangs te Napels zijn aangekomen, hebben zich aldaar van geene gunstige zijde doen kennen. Zij gaven zich over aan het gebruik van sterken drank, drongen de koffijhuizen binnen, weigerden te betalen en vernielden zelfs de meubelen. Zij zijn thans uit de stad verwijderd en doen dienst bij Garibaldi. Hun overste Styles wordt beschuldigd een deel der in Engeland bijeengebragte gelden te hebben verduisterd.

— Op een eiland in de golf van Gaëta, een verbannings-oord, zijn de gevangenen, ten getale van omstreeks 600, in opstand gekomen en hebben hunne bewakers, alsmede de 90 man sterke bezetting, in hunne plaats opgesloten. De kanonneerboot *Véloce* is met 120 man daarheen vertrokken, ten einde de gevangenen weder tot onderwerping te brengen.

— Tusschen de Romeinsche en Sardinische regeringen hebben thans onderhandelingen plaats over het in vrijheid stellen der pauselijke soldaten, die door Sardinië krijgsgevangen gemaakt zijn. Laatstgenoemde eischt als voorwaarden, dat al de vreemde troepen, die de Paus nog in dienst heeft, afgedankt, en de staatkundige gevangenen, die tot de thans door Sardinië bezette pauselijke provinciën behooren, op vrije voeten gesteld zullen worden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 27 October.

Ter herinnering aan het uitgevaardigde keizerlijk manifest wordt een gedenkpenning in goud, zilver en brons geslagen.

— De *Wien. Zeit.* bevat thans het landsstatuut voor Karinthië. De wijze van verkiezing der afgevaardigden en hun werkkring is gelijk aan die, welke voor Stiermarken is afgekondigd; de census is eenigzins lager.

— Naar men uit Pesth meldt heeft de hofkanselier, baron von Vay, bekend gemaakt, dat, ingevolge de voorschriften van het keiz. manifest, onverwijld zal worden overgegaan tot het invoeren van de Hongaarsche taal bij de administratie en de regtbanken. Vele ambtenaren zijn door dit besluit onaangenaam verrast, want slechts een gering gedeelte van hen is in staat het Hongaarsch te spreken laat staan te schrijven. Door de faculteiten der hoogeschool is mede het besluit genomen bij de lessen uitsluitend de Hongaarsche taal te bezigen.

De rector der universiteit alhier heeft aan de studenten bekend gemaakt, dat de fakkeltogt, door hen te houden bij gelegenheid van den terugkeer des keizers, niet kan plaats hebben, dewijl de keizer elke plegtige ontvangst heeft verboden.

Per Telegraaf.

WARSCHAU, 29 October. De prins von Hohenzollern, voorzitter van het Pruissischen ministerie is door den keizer van Rusland begiftigd met de ridderorde van St. Andreas, en de generaal von Roon, Pruissisch minister van oorlog, met de ridderorde van den Witten Valk.

PARIJS, 29 October. De *Patrie* berigt dat vorst Metternich en baron von Hubner gisteren bij den keizer ten gehoore zijn toegelaten. Men verzekert dat de baron von Hubner heden avond naar Weenen zal terugkeeren.

LONDEN, 30 October. De *Daily News* is van meening, dat de onderhandelingen te Warschau zonder uitkomst gebleven zijn, omdat Oostenrijk en Pruissen aan het verzoek van Rusland, om het verdrag van Parijs te herzien, geen bijval geschonken hebben.

TURYN, 30 October. De *Opinione* bevat eene depêche uit Napels, waarin de komst des konings te Sessa wordt medegedeeld. Men gelooft dat er geen gevecht tusschen den Volturno en den Garigliano zal plaats hebben. Naar mate de troepen van generaal Cialdini naderen, trekt de vijand naar Gaëta terug. Garibaldi heeft zich naar het hoofdkwartier des konings begeven.

ROME, 27 October. (*Reuters Office.*) De generaal de Lamoricière is tot Romeinsch edele benoemd. De regering heeft bepaald dat er eene medaille ter zijner eer zal worden geslagen. De heer Sacconi is met een onbepaald verlof hier aangekomen. De heer Gerardi verlaat het ministerie. Zijn broeder is uit het land gezet. De heer de Grammont protesteert tegen de nota van den generaal de Lamoricière.

STADS-BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag, den 1sten November 1860, 's namiddags ten 1½ ure.

Onderwerpen:

1°. Voordragt aangaande de jaarwedden van Burgemeester en Secretaris.
2°. Voorstellen omtrent het Stedelijk Ziekenhuis.
3°. Voorwaarden van aanbesteding van brand- en lichtstoffen.
4°. Adres van de naamlooze vennootschap der bierbrouwerij de Posthoorn en azijnmakerij de Twee Sleutels, tot het leggen van eene stoep voor Wijk VI. no. 918. [illegible]
5°. Adres van C. Hansjaar c. s. om gemeentegrond.
6°. Adres van J. P. Ramakers, tot het maken eener lozing.
7°. Adressen om afschrijving van plaatselijke directe belasting, 1860, van Vrouwe M. P. van der Moore — Koopman; D. C. Otken; C. G. [illegible] slager; J. F. Broekman; M. van der [illegible] — Somerwil en A. van [illegible].

Burgerlijke Stand.

ONDERTROUWD: P. P. Nieboer, Jm. 26 j. en C. J. de Koning, Jd. 30 j. — P. Werk, Jm [illegible] old [illegible] Jd [illegible], Wedr. 35 j. en J. Vrij, Jd. 41 j. — W. J. Brune, Jm. 27 j. en M. Heykoop, Jd 23 j. — J. Kaptyns, Jm. 36 j. en H. van Ham, Jd. 35 j. [illegible]

Gehouden Verkooping van onroerende goederen,

in het Heeren-Logement aan den Burg, Zaturdag 27 October.

Notaris A. WYNSTROOM.

Een huis aan de Garenmarkt, hoek Levendaal, Wijk II. No. 287. Opgehouden. *f* 900.

Een dito aan de Hoogewoerd over de Koenesteeg, Wijk III [illegible] 6. Kooper H. J. T. MATVELD. *f* 1160.

KANTONGEREGT NOORDWIJK.

Veroordeeld in de zitting van 24 October 1860.

2 personen wegens het vastzetten van paarden of geiten in de onvrije Rijnlandsche duinen tot twee geldboeten van *f* 10 of 3 dagen gevang. of [illegible] eene van *f* 5 of 1 dag.

2 personen wegens spelen met geld op een openbaar voetpad te Noordwijk tot *f* 3 boete, subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag voor ieder.

2 personen wegens het vernielen van den harden korst der duinen tot *f* [illegible] boete of 1 dag gevang.

1 persoon wegens het na delving van konijn niet onmiddelijk toemaken der gaten in het duin tot *f* 5 boete of 1 dag gevang.

1 persoon wegens het jagen in gesloten jagttijd bij herhaling tot *f* 40 boete, subsidiaire gevang. van 2 dagen en principale gevangenisstraf van 7 dagen.

ADVERTENTIEN.

Voor de vele blijken van belangstelling bij gelegenheid van hun voltrokken Huwelijk ondervonden, betuigen de Ondergeteekenden, ook namens wederzijdsche Betrekkingen, hunnen opregten dank.

P. H. J. HOFKES.

LEYDEN, 27 October 1860. W. G. HOFKES, Smits.

Door het smartelijk verlies van eene geliefde Schoondochter op nieuw getroffen, voel ik mij verpligt voor de al weder betoonde deelneming van Vrienden en Bekenden met de mijnen hartelijken dank te betuigen.

LEYDEN, 29 October 1860. W. A. VAN HENGEL.

De Officier van Justitie te *Leyden* maakt bekend, dat bij vonnis der Arrondissements-Regtbank aldaar, in dato 30 October 1860, HUGO JOHAN LA RIVIÈRE, zonder beroep, wonende te *Leyden*, op eigen verzoek is gesteld onder **Curatele.**

De Officier van Justitie,

LEYDEN, 30 October 1860. F. PONT.

VEREENIGING VOOR CHRISTELIJKE BELANGEN.

VERGADERING op Donderdag den 1sten November 1860, des avonds ten *half acht* ure, in de Zaal: Noordeinde, Wijk I. N°. 29.

Spreker: D°. **J. H. GUNNING Jr.**, van *Hilversum.*

Onderwerp: *Opmerkingen omtrent de strekking en beteekenis der laatst verloopen halve eeuw.*

J. COUVÉE Az., *Secretaris.*

☞ Bij het Bestuur zijn toegang-billetten verkrijgbaar, voor zoo ver er plaatsen beschikbaar zijn.

Namens de Afdeeling van het Ned. Bijbelgenootschap zal gedurende dezen Winter door eenige Predikanten en Hoogleeraren eene **Wekelijksche Bijbellezing** voor de arbeidende volksklasse gehouden worden, des Dingsdags avonds van 8—9 uur, in het Kerklocaal van het Gereformeerde Weeshuis, daartoe bereidvaardig door HH. Regenten ten gebruike afgestaan. Zij die verlangen deze Bijbellezingen bij te wonen worden verzocht, zich tot verkrijging eener **doorloopende Toegangkaart** aan te melden op Dingsdag of Donderdag aanst. tusschen *één* en *half drie* ure, bij den Koster der Hooglandsche Kerk.

LEIDEN, 27 October 1860.

ZOMERZORG.

Woensdag 31 October 1860.

VOCAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

door den Heer **W. DRECHSLER**,

Violist aan het Conservatoire te *Leipzig*. Solo-Violist van Grolls theâter te *Berlijn*, onder medewerking van zijne beide Zusters en den Heer HÜNCHEN, Pianist te *Halle*.

Entrée 40 Cents. Aanvang des avonds ten 6 ure.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN, onder Directie van [illegible] & VALOIS.

MAANDAG, 5 November 1860. (N°. 2 van 't Abonnement.) [illegible] de Paule, of de Vondelingen van de brug Nôtre-Dame, Drama in 8 Tafereelen; naar het Fransch, door G. van [illegible]. (Nooit alhier vertoond.) 1e Tafereel de [illegible]; 2e taf. de [illegible]; 3e taf. de brug Nôtre-Dame; 4e taf. de vondelingen; 5e taf. het portret; 6e taf. de vergiftiging; 7e taf. de gehechtheid van twee vrouwen; 8e taf. de [illegible].

De groote pauze na het zesde tafereel.

Aanvang ten *half zeven* ure.

STEREOSCOPES EN PLATEN.

P. H. & J. H. GELJER, Botermarkt, W. IV. N°. 6, geven kennis wederom een fraaije collectie Stereoscopes en dito Plaatjes te hebben ontvangen en tevens primo November het abonnement weder is geopend, waardoor men gedurende drie maanden wekelijks voor vier dagen 12 plaatjes ter inzage ontvangt à *f* 3.00 (dus 144 stuks).

Men verlangt zoo spoedig mogelijk een **Burger Meisje**, niet beneden de 20 jaren, goed met de wasch kunnende omgaan en met het huishouden bekend. Adres *franco* Lett. A. Bureau dezer Courant.

OPENBARE VERKOOPING,

op Donderdag den 15den November 1860, des voormiddags ten 10 ure, in het Logement bij P. DE KAN, te *Noordwijkerhout*, van:

Eene BOUWMANSWONING, met Koe- en Paardenstalling, Hooiberg, Moestuin en Boomgaard, en verschillende percelen uitmuntend WEI-, BOUW-, TEEL- en GEESTLAND, alles staande en gelegen in de gemeenten *Noordwijk* en *Noordwijkerhout*, te zamen groot 21 bunders, 95 roeden, 14 ellen.

Te veilen eerst in 4 perceelen, en daarna gecombineerd.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van de Notarissen J. DE CRANE, te *Warmond* en Mr. C. C. VAN DER SCHALK, te *Noordwijk*.

Sous presse chez MM. DE BREUK & SMITS à *Leyde*, pour paraître très-prochainement chez leurs correspondants dans ce pays, ainsi qu'à l'étranger, un livre d'environ deux cents pages grand in 8°, intitulé:

La crise religieuse en Hollande, souvenirs et impressions,

par M. D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE.

GRIEKSCHE VROUWEN, GRIEKSCHE LIEFDE,

(HISTORISCHE SCHETS)

DOOR

Dr. H. F. THIJSSEN.

Uitgave van H. NIJGH. Prijs *f* 1.25.

☞ De Uitgever acht zich verpligt op te merken, dat dit Werkje meer geschikt is voor Heeren- dan voor Dames-Lektuur.

VAN DER MEER & VERBRUGGEN, Boekhandelaars te *Rotterdam*, hebben uitgegeven en verzonden:

LEVENSVRAGEN,

BEANTWOORD IN LEERREDENEN

VAN

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

Prijs: Ingenaaid *f* 3.—, in verg. linnen band *f* 3.60.

Inhoud: 1. Bethesda, Joh. V: 1—16. — 2. Morgenstond en Nacht, Jes. XXI: 11, 12. — 3. Geen Fabel, 2 Petri I: 16a. — 4. Geloofsverzekering, 2 Petri I: 10a. — 5. Het Hoogepriesterlijk Gebed, Joh. XVII. — 6. Gespaard, maar bewaard, Joh. XVII: 15. — 7. Gelooven zonder zien, Joh. XX: 29b. — 8. Stroom en Banier, Jes. LIX: 19b. — 9. Paulus te Athene, Hand. XVII: 15—34. — 10. Roem der Hoop, 2 Tim. IV: 6—8. — 11. Het Godsgebouw, 1 Cor. III: 9b—17. — 12. De grootste Levensvraag, Hand. XVI: 22—34.

Elke Leerrede is nog afzonderlijk te bekomen à 25 Cents.

CLAUDE.

EEN BEELD DES GELOOFS,

DOOR

WILHs. JOHs. VAN RAVESTEYN.

Prijs *f* 1.30.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 29 October.

Tarwe, goede en puike van *f* 14.40 tot *f* 15.50; mindere van *f* 12.00 tot *f* 13.75. Rogge: *f* 6.00 à *f* 7.30. Gerst: Winter *f* 5.40 à *f* 6.70; dito Zomer *f* 5.40 à *f* 6.30.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 15.70. Pruissische Rogge *f* 7.80.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, MAANDAG 29 October.

	pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.		pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.
NEDERLAND.					Dito 1859 . . .	3	61 3/16	—	—
W. Schuld . . .	2½	63	63 1/16	—	Inschr. in Ass.	6	—	—	—
Dito	3	75 3/8	75 7/16	75 3/8	Cert. van dito .	6	57 3/16	57 3/8	—
Dito	4	97 1/8	97 1/8	97 3/16	Spoorw. volgef.		201 1/2	202 1/2	—
Amort. Synd.	3½	92	—	—	POLEN.				
Handelm. . . .	4½	129 1/2	129 5/8	129 5/8	Aand. 1836 . . .	*f*	—	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—	Dito Oblig. . . .	4	78	—	—
Aand. H. Spw.	4½	—	—	—	PRUISSEN.				
Dito Rijn-Spw.	4½	100 1/2	—	—	Oblig. 1859 . .	5	—	—	—
BELGIË.					Aand. 1854 . .	3½	209	—	—
Cert. *Rotsch.*	2½	52 1/2	—	—	OOSTENRIJK.				
SPANJE.					Oblig. bij *Goll*	5	—	—	—
Obligatiën . . .	1¾	39 1/8	39 3/16	39 3/16	Dito	4	—	—	—
Dito Buitenl. .	3	47 1/8	—	—	Dito Metall. . .	5	44 1/2	44 11/16	44 11/16
Dito Binnenl.	3	46 1/2	46 5/16	46 5/16	Dito zilv. nat.	5	53 3/4	53 1/2	53 5/16
Bew. Coupons.		—	—	—	Dito bet. Amst.	5	67 1/2	67 1/2	67 1/2
PORTUGAL.					Dito 1847/53	2½	24 1/16	24 1/2	24 1/2
Oblig.	3	44 1/16	44 1/2	44 1/16	BRAZILIË.				
Dito 1856/59	3	48 1/2	48 3/16	48 1/2	Geldl. 1824 . .	5	96	—	—
RUSLAND.					PERU.				
Obl. *Hope&C°.*	5	101 1/2	—	—	Geldl. 1824 . .	4½	—	—	—
Dito 1828/29	5	101	—	—	VENEZUELA.				
Cert. 1831/33	5	85 1/2	—	—	Oblig.	3	20 11/16	20 11/16	—
Dito 1840 . . .	4	76 1/2	—	—	GRENADA.				
Dito *Stieglitz* .	4	76 1/2	—	—	Oblig.	4	14 3/16	14 1/2	—
Dito Nieuwe . .	4	—	—	—	MEXICO.				
Dito 5e Serie .	5	87 1/2	—	—	Oblig. 1851 . .	3	20 11/16	20 3/4	20 3/4
″ 1855, 6e Ser.	5	95 5/8	95 3/8	95 3/8					

Slotkoersen, heden 29 October.

(*per Telegraaf.*)

Ned. W. Schuld . . .	2½ pCt.	63 1/16	RUSLAND, bij *Hope & C°.*	5	pCt.	101 1/2
Dito	3 ″	75 11/16	Dito bij *Stieglitz & C°.*	4	″	76 1/2
Dito	4 ″	97 1/8	Dito Certif. 6e Serie .	5	″	95 11/16
Handelm.	4½ ″	—	Dito Spoorweg volgef.			201 1/2
SPANJE, Oblig.	1¾ ″	39 3/16	OOSTENRIJK, Metalliek	5	″	44 1/2
Dito Binnenl.	3 ″	46 1/2	Dito 1847/1852 . . .	2½	″	24 1/2
Dito Buitenl.	3 ″	47 1/2	Dito betaalb. te Amst.	5	″	67 1/2
PORTUGAL, te L. . . .	3 ″	44 1/2	Dito Zilv. Nat.	5	″	53 1/16
Dito Oblig. 1856/59 .	3 ″	48 3/8	MEXICO, Oblig. te L.	3	″	20 3/4

Prolongatie 3. Grenada 14.

Londen, Consols 93⅞. **Parijs**, Fr. Rente 68.95. **Weenen**, Metall. 5 pCt. 64.70. Id. Nat. 75.60. Wissel Londen 132.40.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.